

## ПЪРВА ГЛАВА

И жить торопится, и чувствовать спешит,  
*К. Вяземский\**

### I

„Бе вуйчо с навици най-честни;  
когато болен залиня,  
той почит си спечели лесно –  
каква по-умна хитрина!  
За другите е туй поука,  
но, боже мой, каква е скука  
да си край болен ноц и ден  
и нито крачка отделен!  
Какво невиджано коварство –  
полумъртвеца да тешиш,  
възглавките му да държиш,  
в тъга да го поиш с лекарство  
и да въздишаш, поглед свел:  
кога ли дявол би те взел!“

---

\* За отбелязаните със знака\* места виж обяснителните бележки към българския превод на стр. 229; за думи и изрази, отбелязани с цифри, виж бележките на Пушкин към „Евгений Онегин“ на стр. 223.

## II

Така обесник млад в колата  
си мислеше по пътя днес,  
наследство придобил богато  
по воля божия на Зевс.  
На вас, другари на Руслана\*,  
героя важен на романа  
вий позволете в тоя час  
направо да представя аз:  
Онегин – мой добър приятел,  
на север край Невà роден,  
де може би в прекрасен ден  
роден сте вие, мой читател.  
И аз се скитах там преди,  
но мене север ми вреди.<sup>1</sup>

## III

Служи баща му благородно  
и с много дългове живя,  
давà три бала ежегодно  
и се разсипа от това.  
Съдбата над Евгений бдеше:  
подире му Madame\* вървеше,  
след туй я бе Monsieur\* сменил;  
Евгений бе игрив, но мил.  
Monsieur l'abbé\*, французин беден  
детето да не измори,  
го учеше надве-натри,  
моралът бе въпрос последен,  
за всяко буйство – упрек благ  
и в парка на разходка пак.

#### IV

Когато младостта метежна  
героя взе под своя власт  
с надеждите, с тъгата нежна,  
Monsieur прогониха тозчас.  
Евгений сам свободен ходи;  
остриган по последна мода,  
цял dandy<sup>2</sup> в лондонски костюм,  
видя света по своя друм.  
По френски можеше перфектно  
да пише и говори той,  
учтив бе нашият герой,  
танцуваше мазурка леко.  
И още? Бе светът решил,  
че умен бил и много мил.

#### V

Ний учили сме малко-много  
по нещичко в далечен час,  
възпитани сме, слава богу,  
та лесно се блести у нас.  
Онегин – мислеха мнозина  
(съдии строги от години) –  
е момък учен, но педант;  
той имаше щастлив талант –  
естествено във разговора  
да се намеси изведнъж  
и с вид на знаещ, учен мъж  
при важен случай да не спори.  
И да разсмее дамски свят  
със епиграма в стих крилат.

## VI

Латински днес не е модерен,  
но нека бъда тука прав:  
той по латински с усет верен  
прочиташе и епиграф,  
говореше за Ювенала\*,  
завършваше писмата с vale  
и помнеше едва-едва  
от Енеидата стих-два.  
Да рови, нямаше охота  
в хронологична старина  
до тъмни, древни времена,  
но много стари анекдоти  
от Ромула\* до наши дни  
той в паметта си съхрани.

## VII

Без висша страст и без идея  
как поетична реч звучи,  
той нивга ямба от хорей  
не можеше да различи.  
Руга Омѝра, Теокрита\*,  
прочиташе Адама Смита\*,  
дълбок икономист той бе,  
тоест разбираше добре  
държава как забогатява,  
с какво живей, защо за чест  
не ѝ е нужно злато днес,  
щом много стоки притежава.  
Баща му туй не проумя  
и даваше в залог земя.

## VIII

За знанията на Евгений  
не бих ви всичко тук предал;  
но туй, с което беше гений,  
което беше овладял  
и от науката по-здраво  
и бе за него мъка, слава,  
което пълнеше цял ден  
живота му, преминал в лен –  
бе знание на страсти нежни,  
които бе възпял Назон\* –  
отколе свършил без подслон  
века и дните си метежни  
от роден край далече, в мир,  
сред глухата молдавска шир.

## IX

. . . . .  
. . . . .  
. . . . .

## Х

Как знаеше да лицемери,  
да се надява, в ревността  
за вяра думи да намери,  
да бъде мрачен пред света,  
да се показва горд, послушен,  
любезен или равнодушен!  
Как беше тъжно-мълчалив  
и пламенно-красноречив,  
в сърдечните писма небрежен!  
В едничко влюбен, с дъх един,  
забравяше се той самин!  
Как погледът му беше нежен,  
ту плах, ту дързък – някой път  
послушни сълзи заблестят!

## ХІ

Все нов, умееше несменно  
с шега да смайва младостта,  
да плаши с горест мигновено,  
да забавлява със лъстта,  
да хваща миг на умиление,  
годините на предубеждение  
да обуздава с ум и страст,  
да търси ласки всеки час,  
да чака изповед гореща,  
да чуе пръв сърдечен звук,  
любов да търси там и тук,  
да се сдобие с тайна среща  
и да ѝ дава в самота  
уроци той по любовта.

## ХІІ

А как тревожеше отрано  
прославени кокетки той!  
Решеше ли да не остане  
прах от съперници безброй,  
язвителни слова мълвеше!  
Какви ли мрежи не плетеше!  
Но вий, мъже блажени, пак  
дружехте с него, и то как:  
съпруг го хвалеше лукаво,  
на Фоблас\* древен ученик,  
и подозрителен старик,  
и рогоносец величави,  
щастлив в домашна тишина  
от своя обед и жена.

## ХІІІ. ХІV

.....  
.....  
.....  
.....